

ringen klart overstiger hensynet til massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder.

Stk. 7. Retten kan ligeledes pålægge de i stk. 1-4 nævnte personer vidnepligt, hvis sagen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 c. Dette gælder dog ikke, hvis det må antages, at forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.«

Forslaget bygger på det hovedsynspunkt, at den frie og uhindrede adgang til at indsamle og viderebefordre information må tilgodeses i videst muligt omfang som en uundværlig bestanddel af den demokratiske samfundsopbygning.

Efter mindretallets opfattelse må det være en meget sjælden undtagelse, at redaktører eller medarbejdere ved medierne pålægges pligt til som vidner at give oplysninger, som politiet mener kan være af betydning for efterforskningen i sager om lovovertrædelser, der er begået eller formodes begået.

Ved særlige grove lovovertrædelser mener mindretallet, at det er rimeligt at pålægge vidnepligt. Som det væsentligste kriterium bruges det grovhedskriterium, som allerede bruges i retsplejelovens regler om indgreb i meddelelshemmeligheden (§ 781).

Under afsnit 5.3.3. er gengivet mindretallets (6 medlemmer) bemærkninger til den af dette mindretal foreslåede bestemmelse til stk. 5.

Efter det andet mindretals forslag til et stk. 6, kan der kun pålægges vidnepligt, hvis følgende fire betingelser er opfyldt:

- 1) der skal være tale om en alvorlig lovovertrædelse, som
- 2) efter loven kan medføre straf af fængsel i 6 år eller derover, og
- 3) vidneførslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, samt
- 4) hensynet til opklaringen klart overstiger hensynet til massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder.

Betingelse 2) udelukker, at der kan pålægges journalister m.fl. vidnepligt i sager om mere almindelig kriminalitet (tyverier og en lang række andre berigelsesforbrydelser, de fleste voldsforbrydelser m.fl.) Efter mindretallets opfattelse kan hensynet til opklaringen af sådanne lovovertrædelser ikke opveje den samfundsmæssige interesse i, at massemediernes kan beskytte deres anonyme kilder. Strafferammen »fængsel i 6 år eller derover« er den samme, der er fastsat som normal betingelse for indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3. Da en konkret overtrædelse af en straffelovsparagraf med høj strafferamme kan være af bagatelagtig karakter, præciseres det i betingelse 1), at der skal være tale om en sådan karakter, at der kan forventes en

strafudmåling i den højere del af strafferammen. Der næst er det en forudsætning, at vidneførslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, se betingelse 3). Men i sager af denne karakter skal retten ikke kun vurdere oplysningernes betydning for sagens opklaring. Det må være en forudsætning for vidnepålæg, af hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder og altså klart overstiger den samfundsmæssige interesse i denne gren af anonymitetsretten.

Den foreslåede formulering betyder, at der bliver god overensstemmelse mellem reglerne om kildebeskyttelse og den foreslåede § 25 i lovudkastet. Som nævnt foran må det presseretlige ansvarssystem vige for dansk rets almindelige ansvarsregler, når der gennem pressen er begået en meget alvorlig forbrydelse, se afsnit 4.2.4. I sådanne tilfælde er anonymitet ikke ansvarsfrihedsgrund, og tilskyndelse eller anden medvirken til lovovertrædelsen kan medføre strafansvar efter straffelovens § 23. Den foreslåede udformning af § 25 betyder, at de almindelige ansvarsregler ikke alene skal finde anvendelse på visse forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, men også på andre, ligeså alvorlige forbrydelser (terrorvirksomhed, gidseltagning), der omfattes af straffelovens bestemmelser om drab, vold, brandstiftelse m.v.

Det foreslåede stk. 6 i retsplejelovens § 172 betyder, at kildebeskyttelsen må vige i de samme tilfælde, hvor det medieretlige ansvarssystem må vige for dansk rets almindelige ansvarsregler. Hvis den grove statsforbrydelse f.eks. sker i form af offentliggørelse af forsvarshemmeligheder i en anonym artikel, er forfatteren ikke ansvarsfri på grund af § 25, og i fortsættelse heraf vil retsplejelovens § 172, stk. 6, medføre, at redaktøren, redaktionssekretæren eller andre kan pålægges pligt til at oplyse forfatterens navn. Det samme vil være tilfældet, hvis et massemedie bliver lovovertrædernes redskab i forbindelse med en flykapping, gidseltagning eller anden form for terrorvirksomhed, der falder uden for kategorien statsforbrydelser.

Både statsforbrydelser og de her nævnte andre meget alvorlige forbrydelser kan være omtalt i et massemedie, uden at dette selv har deltaget i forbrydelsen. Også her vil det foreslåede stk. 6 til retsplejelovens § 172 medføre, at retten kan pålægge vidnepligt, når de herfor opstillede betingelser findes at være opfyldt.

Efter det foreslåede stk. 6 kan vidnepligt kun pålægges, hvis sagen angår en forbrydelse, hvor strafferammens maksimum er fængsel i 6 år eller derover. Hvis sagen angår brud på tavshedspligt i offentlig tje-